

Η γρεβενιώτικη υπαίθρος είναι ίσως η ονομαστότερη περιοχή στην Ελλάδα, για τα περίτεχνα κι εντυπωσιακά της γεφύρια. Μια σειρά από εκπληκτικής ομορφιάς χωριουδάκια μακριά από την περιμετρο των οδικών αξόνων κρύβουν απίστευτα μυστικά του πολιτισμού της πέτρας και της σμίλης. Κι είναι αυτά η Καληράχη, το Κάστρο, το Μέγαρο, ο Άγιος Κοσμάς, η Κορυφή, η Χρυσσαυγή, το Τρίκορφο, η Καλλονή, το Δασύλλιο και το Δίλοφο.

Η περιοχή διαθέτει μια πλούσια γκάμα από λόφους, επίπεδα, ρεματιές και οπάνια χλωρίδα που συνιστούν ένα εντυπωσιακό κάδρο ομορφιάς και μια ιδιαίτερη αισθητική του υπαίθριου λόγου.

Βόιο και Γρεβενά

Πέντε γεφύρια, πέντε κόσμοι

Η πετραία γειτονιά των αγγέλων

ΚΕΙΜΕΝΟ:

Κυριάκος Παπαγεωργίου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:

Δημήτρης Ευαγγελόπουλος

[...] η γη μέσ' απ' το νου μου φαίνεται ωραιότερη
Ωραιότερη μες στους χρυσούς ατμούς

Οδυσσέας Ελύτης, Το Μονόγραμμα

Είχαμε πάντα τον νου στραμμένο σε μια αρμαθιά χωριουδάκια λίγο πολύ άγνωστα στον περισσότερο κόσμο, αλλά γνωστά στους ανιχνευτές της γρεβενιώτικης ενδοχώρας: Καληράχη, Κάστρο, Μέγαρο, Άγιος Κοσμάς, Κορυφή, Χρυσσαυγή, Τρίκορφο, Καλλονή, Δασύλλιο, Δίλοφο.

Παίρνοντας ως αφετηρία την Καληράχη, οργανώσαμε ένα ταξίδι-περιπέτεια στο βορειοδυτικό τόξο Γρεβενών-Κοζάνης, αφού πρώτα αντλήσαμε πληροφορίες για τα έργα των μαστόρων της περιοχής πάνω στην κατεργασία της πέτρας, αλλά και για τη θαυματοργό εξόρυξη του νερού.

Το μεγάλο και πανέμορφο τοξωτό γεφύρι του Κάστρου χτίστηκε το 1850 και γεφυρώνει τον ποταμό Γρεβενίτη. Βρίσκεται ανάμεσα στα χωριά Κάστρο και Μέγαρο.

Η βόρεια ζώνη των Γρεβενών και η συνορεύουσα με αυτή δυσμική περιοχή του Βοΐου είναι μια μικροσκοπική και συνάμα συμπυκνωμένη σε μεγαλείο αίθρια ενδοχώρα η οποία, ευτυχώς για τους αισθαντικούς και ανήσυχους περιηγητές, παραμένει στα αζήτητα των τουριστικών πακέτων, αφήνοντας σε αυτούς τη γεύση ενός γλυκόπικρου νόστου επιστροφής στη χαμένη πατρίδα του απολεσμένου παραδείσου. Τέτοιος παράδεισος είναι η ανιχνευτική πορεία και διεΐσδυση σε έναν τόπο που θα μας αφήσει

άφωνους από τα αλλεπάλληλα, αισθαντικά συναπτήματα των έργων και των ημερών της πέτρας και του νερού.

Εδώ οι αρχαίοι βοσκοί, τα κουδουνοφόρα κοπάδια, οι κοπατσαράιοι, οι κουτσόβλαχοι· εδώ το ανεπιτήδευτο και το νοσταλγικό, η περιπέτεια κι η αναπόληση· εδώ οι διαμελισμοί, τα διάσελα, οι ωραίοι λόφοι, τα γήινα κατώφλια κι οι αχανείς ωραιογραφίες· εδώ οι ασβεστόλιθοι, οι ψαμμίτες και τα κρύσταλλα, η μολάσση κι ο οφιόλιθος· εδώ η βαθιά χαρακιά της ζωής πέρα από τα

ξεφτίδια των βουνών· εδώ ο Πραμόριτσας, ο Βενέτικος και ο Γρεβενίτης. Εδώ και τα κοχύλια της Πίνδου, τα γεφύρια, δηλαδή, της ωραίας τέχνης των πελεκάνων και των λιθοξόων.

Η περιοχή του ανάγλυφου μεταξύ Βοΐου και Γρεβενών οργανώνει μια ορχήστρα από τρίλιες πουλιών, παραποτάμιους κλωγμούς αλλά και ουράνιες συνηκώσεις της βροχής και των σύννεφων. Οι μαλακοί κι απέριπτοι λόφοι, με τις διαδοχικές ρωγμές, τους διαμελισμένους όγκους και τους

Το γεφύρι του Κάστρου είναι μονότοξο, έχει μήκος 23μ. και πλάτος 3μ. με ημικύκλιο τόξο ελεύθερου ανοίγματος 8μ.

σκουροπράσινους σύρτες των ρεματιών, μαζί με τους απογραφείς της άγριας ζωής και τους σωρούς από τα θεόσταλτα δώρα της κλωρίδας, συνιστούν ένα πρωτότυπο αμάλγαμα φυσικής ευλογίας που καταξιώνει την ομορφιά του αγροτικού συνόλου απογειώνοντας την αισθητική του τοπίου. Το φιλικό τοπίο προσοικειώνεται το ανθρώπινο μέτρο, ώστε εδώ, μέσα στους θύλακες του γήινου δόμου, να εκκολάπτονται τα θελκτικά οχυρά τού ωραίου και της αυθεντικής ζωής. Επιχωριάζουν οι δωρεές και τα δοσίματα των θεών, που πλουτίζουν τον γήινο θύλακα διαδραματίζοντας ρόλο πρωταγωνιστικό. Η περιπέτεια του γρεβενιώτικου μόχθου που εγγράψαμε τη μέρα εκείνη του φθινοπώρου κι ανεβάσαμε στο κάστρο του μυαλού και της επιθυμίας είχε για οδηγό την παρακάτω διαδρομή. Ξεκινήσαμε από το χωριό Καληράχη, από το οποίο περάσαμε δίχως να σταματήσουμε. Στη διασταύρωση έξω από το χωριό πήραμε έναν δρόμο αναστροφής που διασχίζει την Καληράχη και κατευθύνεται στο Κάστρο. Ύστερα από τρία χιλιόμετρα, είδαμε

μια πινακίδα να μας κατευθύνει αριστερά, εκτός κεντρικού δρόμου, παραπέμποντας στο γεφύρι του Κάστρου. Στην είσοδο του χωριού συναντήσαμε δυο ανθρώπους όλους κι όλους που τα ονόματά τους σημάδεψαν τη μέρα μας στον κόσμο τής ομηρικής περιπέτειας. Τον μπαρμπα-Οδυσσέα, έναν καλοκάγαθο γεράκο που βιάδιζε κάθε μέρα κάμποσα χιλιόμετρα φεύγοντας το πρωί από το σπίτι του, για να ξαναγυρίσει σε αυτό αργά το βράδυ, όπως μας είπε, και τον νεαρό Αχιλλέα, μαθητή γυμνασίου, που έπαιζε μπάλα μονάχος σ' ένα λιβάδι ενώ ταυτόχρονα πρόσεχε ένα ολιγόριθμο κοπαδι. Ήταν ένας μικρός ήρωας που το πρωί πήγαινε σχολείο στα Γρεβενά και το απόγευμα έβγαζε το κοπαδάκι του για βοσκή. Διασχίζοντας 1.500 μέτρα βατού χωματόδρομου, φτάσαμε σε ένα πλάτωμα, αφήσαμε το αμάξι και κατηφορίσαμε με τα πόδια ίσαμε τη στενή ρεματιά, όπου και το μεγάλο τοξωτό, πανέμορφο γεφύρι του Κάστρου. Χτισμένο το 1850, γεφυρώνει τον ποταμό Γρεβενίτη και βρίσκεται ανάμεσα στα χωριά Κάστρο και Μέγαρο. Από το Κάστρο

γυρίσαμε στην Καληράχη κι από κει πήραμε τον δρόμο για το Μέγαρο. Διασχίσαμε το μεγάλο αυτό χωριό δίχως να χάσουμε χρόνο και πήραμε ύψος βγαίνοντας σε γυμνά τοπία με ωραία θέα στις εσοχές των Γρεβενών. Διανύσαμε πέντε χιλιόμετρα από το Μέγαρο ως το Κυπαρίσσι, που το αφήσαμε, για να πάρουμε τον δρόμο του Αγίου Κοσμά. Κατηφορίζοντας ως τη βαθιά κοιλάδα της ρεματιάς πέφτουμε πάνω στο μισό ενός πελώριου γεφυριού που στέκει κολοβό στη μέση τού ρέματος. Συνέδεε τα χωριά Κυπαρίσσι και Άγιο Κοσμά, ενώ το χτίσιμό του ανάγεται στο 1920. Συνεχίζοντας τον δρόμο, περάσαμε έξω από τον Άγιο Κοσμά και κατευθυνθήκαμε στο Τσοτύλι και την περιοχή των χωριών του Βοΐου. Αφού διαγράψαμε μια καμπύλη επτά χιλιομέτρων, εγκαταλείποντας τον οδικό άξονα προς Ροδοχώρι, Κρίμνη και Τσοτύλι, φτάσαμε στην Κορυφή (παλιό όνομα Μπόρσια). Η Κορυφή είναι όνομα και πράμα. Βρίσκεται σε υψόμετρο 940 μέτρα και νομίζω πως είναι το ψηλότερο από όλα τα χωριά της

Το γεφύρι του Παπατάκη είναι ένα πανέμορφο μικρό πέτρινο γεφύρι. Βρίσκεται πολύ κοντά στον δρόμο, συνδέοντας το χωριό Κυπαρίσσι με αυτό του Αγίου Κοσμά. Χτίστηκε γύρω στα 1920, για να γεφυρώσει τα ορμητικά νερά του ρέματος που καταλήγει αργότερα στον Πραμόριτσα ποταμό. Διαθέτει ένα χαμηλό τόξο χωμένο στη γη, που διακρίνεται με δυσκολία. Η καμάρα που σώζεται, είναι τμήμα γέφυρας που έχει καταστραφεί, το υπόλοιπο κομμάτι της οποίας ήταν ξύλινο.

περιοχής. Πέρασαμε κάπως βιαστικά από το χωριό αυτό – είδαμε μόνο το πολύ όμορφο σχολειό. Από την Κορυφή χρειαστήκαμε 3,5 χιλιόμετρα πολύ κατηφορικού δρόμου, με απότομες στροφές, για να πιάσουμε τη γραφική κοιλάδα του Τρισιώτικου ρέματος, που μας κατέστησε κοινωνούς μιας μακαριστής θέασης, όπου τα ρυάκια και οι νεροσυρμές εμπλουτίζουν το, έτσι κι αλλιώς εξωτικό, περιβάλλον και δημιουργούν μια εντυπωσιακή λεκάνη πολλών δρόμων μέσα σε ένα σιφόνι αργοκίνητων υδρατμών. Βγήκαμε από το αμάξι και πήραμε σαν αλλοπαρμένοι να τρέχουμε δεξιά κι αριστερά ακολουθώντας διάφορες διαδρομές προς όλες τις κατευθύνσεις. Στην πορεία, πέρασε σε έναν πολύ ιδιαίτερο καταρράκτη-κουρτίνα, που άπλωνε τα φτερά του με μύριες σταγόνες. Ο καταρράκτης αυτός δίπλωνε μετά τον δρόμο κι έπεφτε σε κατώτερα επίπεδα, ενώ στριφογύριζε μετά τα γλιστερά βράχια, φτάνοντας κάτω από ένα μονότοξο, ολοπέτρινο γεφύρι που έστεκε

Το Μικρό Γεφύρι της Χρυσαιγής. Χτισμένο στην είσοδο του ομώνυμου οικισμού πάνω στο ρέμα «Βαθιά» το 1795.

αγέρωχο δίπλα από το τσιμεντένιο ζεύγμα. Το Παλιογέφυρο, όπως είναι γνωστό, είναι ένα σημαντικό μνημείο της περιοχής και αυτό που το κάνει να ξεχωρίζει είναι ότι το ένα του ακρόβαθρο ακουμπάει στον βράχο. Επίσης, το σπηθαίο του αποτελείται από σφηνωτούς ορθοστάτες, κάτι που δεν συναντιέται σε άλλα πέτρινα γεφύρια της περιοχής. Το πρώτο αυτό γεφύρι της Χρυσαιγής, ή αλλιώς της Μοίραλης, γεφυρώνει το μεγάλο ρέμα που χύνεται ύστερα στον Πραμόριτσα. Από την άλλη πλευρά του δρόμου έφευγε χωμάτινο δρομάκι που σε δύο χιλιόμετρα έφτανε στον αρχαιολογικό χώρο της περιοχής. Ήδη προσεγγίζαμε το τρανό χωριό

της Χρυσουγής, έμεναν άλλα δύο χιλιόμετρα. Ανεβαίνοντας στο χωριό τρίβαμε τα μάτια μας για τα σπίτια που βλέπαμε, τη ρυμοτομία, την απλωσιά, την κεντρική πλατεία και το πέτρινο καλντερίμι που ένωνε το πάνω με το κάτω μέρος του χωριού. Εξαιρετικά δείγματα αρχιτεκτονικής αποτελούν το διδακτήριο του χωριού, που κτίστηκε το 1925, η επιβλητική εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου – τρίκλιτη βασιλική, με πέτρα πελεκητή και σκεπή σαμαρωτή χωρίς τρούλο-, που δεσποζέει στην πλατεία και κτίστηκε το 1866. Αφήνοντας στη θέση τους τα μνημεία του χωριού, πήραμε τον κατήφορο πάνω σε ένα πανέμορφο ολοπέτρινο στρατί, που μας έφερε κοντά στην κοίτη του ρέματος όπου ξεδίπλωνε τα πτυχία του ένα ένα ο ωραιότερος σπουδαστής του γρεβενιώτικου τοπίου: Και τι δεν είχε ο ακατέργαστος βυθός του χωριού! Ένα πλούσιο ρέμα, έναν

καταιγιστικό καταρράκτη, έναν ανακαινισμένο, ολοπέτρινο νερόμυλο, καταρρακτώδη ροή του ποταμιού, ολογλυμμένα βράχια από δω κι από κει και, τέλος, ένα πανώριο και πανύψηλο μονότοξο γιοφύρι: το γεφύρι της Χρυσουγής. Ως εκεί κατηφόριζε πλακόστρωτος δρόμος, μια καλαίσθητη διαδρομή που πλαισιωνόταν από διάσπαρτη χλόη, με κιόσκια, παγκάκια και παιδική χαρά.

Η Χρυσουγή είναι ένα από τα πιο ορεινά χωριά της επαρχίας Βοΐου. Θεωρείται απομονωμένο, χωρίς καμία οδική σήμανση με κρατικές πινακίδες, λες και δεν υπάρχει στον οδικό χάρτη του Γρεβενοβοΐου. Βρίσκεται πιο κοντά στην κωμόπολη του Τσοτυλίου, ενώ πλησιέστερη πόλη είναι τα Γρεβενά και αρκετά μακριά η Κοζάνη. Η αρχιτεκτονική των σπιτιών της Χρυσουγής όχι μόνο διατηρεί το τοπικό παραδοσιακό χρώμα, αλλά διαθέτει επί πλέον και λιθόκτιστα διώροφα οικήματα με έναν

Το γεφύρι Παλιομάγερου είναι ανάμεσα στα χωριά Καλλονή, Τρίκορφο και Δασύλλιο. Γεφυρώνει το Μπαγεριώτικο ποτάμι, παραπόταμο του Πραμόριτσα. Έχει οξύκορφη επιφάνεια και το σώμα του το δένουν τέσσερις άρπιζες. Είναι μονότοξο με άνοιγμα τόξου 12.50μ., ύψος 7μ., συνολικό μήκος 23μ. και πλάτος 3μ.

ιδιόρρυθμο κι αριστοτεχνικό τρόπο, χτισμένα από ντόπιους μαστόρους με ντόπια πέτρα. Βρίσκεται σε υψόμετρο 860 μέτρων κι έχει έκταση δώδεκα τετραγωνικών χιλιομέτρων. Η θέση που καταλαμβάνει είναι κεντρική, ανάμεσα στα ομορφότερα Βοϊχωρία και Γρεβενοχώρια, δηλαδή το Δίλοφο, το Δασύλλιο, το Τρίκορφο, την Κορυφή και τον Άγιο Κοσμά. Το χωριό φέρεται να προϋπήρχε του έτους 1534, όπως αναφέρουν γραπτές μαρτυρίες. Οι επιγραφές του μοναστηριού της Ζάβορδας επιβεβαιώνουν τα στοιχεία αυτά. Το παλιό όνομα του οικισμού ήταν Μιραλί (προέρχεται από το όνομα του Τούρκου διοικητή Ομέρ Αλή). Το 1927 μετονομάστηκε σε Στρογγυλόν και το 1930 πήρε το σημερινό

της όνομα: Χρυσαιγή. Στη νότια πλευρά του χωριού υπάρχουν σωροί από πέτρες που πιθανολογείται ότι είναι κατάλοιπα αρχαίου καταυλισμού ο οποίος έλεγχε τις ορεινές διαβάσεις. Στο σημείο εκείνο βρέθηκαν ένα χάλκινο αγαλματίδιο της θεάς Αθηνάς, δόρατα, ξίφη, μεταλλικά αγγεία και νομίσματα. Ο Θρύλος, ωστόσο, λέει ότι το όνομά της η Χρυσαιγή το πήρε το 1830, όταν οι κάτοικοι δολοφόνησαν τον τούρκο μπέη τής περιοχής, ο οποίος απαιτούσε η κάθε νύφη την πρώτη νύχτα του γάμου της να κοιμηθεί μαζί του. Πεντακόσια μέτρα μετά την κεντρική πλατεία φτάνουμε, όπως είπαμε, στο αίθριο της ρεματιάς. Πού να πρωτοκοιτάξεις; Αριστερά, βοή 1.000 δαιμόνων, που πέφτουν με

εκκωφαντική σύρραξη κατακρημνιζόμενων υδάτων και δημιουργούν ένα πανδαιμόνιο ηχητικών σειρήνων. Είναι η περίφημη Δέση, ο πέτρινος καταρράκτης μήκους 25 μέτρων και ύψους 7,5 που δημιουργήθηκε το 1855 για τη λειτουργία του νερόμυλου. Σε ομαλή πλέον παροχέτευση του ρέματος, διαχέονται στροβιλιστά τα ήσυχα νερά που κατηφορίζοντας περνάνε έξω από τον παλιό νερόμυλο, ο οποίος χτίστηκε το 1860 και λειτουργούσε ως το 1944. Τη χρονιά εκείνη καταστράφηκε από γερμανικό απόσπασμα λόγω των πατριωτικών συνθημάτων που ήταν γραμμένα στους τοίχους του. Το 1992 ανακαινίστηκε με χρήματα του ευρωπαϊκού προγράμματος και την αρωγή του πολιτιστικού συλλόγου.

Περπατώντας κατά μήκος μιας χτιστής, ολοπέτρινης, φαρδιάς στράτας, παράλληλα με το ρέμα, φτάνουμε στο μέτωπο του μεγάλου πετρογέφυρου της Χρυσαιγής. Χτίστηκε το 1854 κι έχει άνοιγμα βάσης 14,20 μέτρα και ύψος καμάρας 8 μέτρα, με άνοιγμα στέρνου 3 μέτρα. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα γεφύρια της Μακεδονίας και γεφυρώνει το μαγεριώτικο ρέμα. Το σημείο είναι ειδυλλιακό και, αφού περάσουμε την καμάρα και ανηφορίσουμε από χαρακτηριστικό μονοπάτι που θα μας φέρει στην κορυφή του απέναντι λόφου, η θέα του ρέματος με τον καταρράκτη και του νερόμυλου με το γεφύρι και το χωριό είναι συναρπαστική.

Εγκαταλείπουμε με βαριά καρδιά τη Χρυσαιγή. Δεν ακολουθούμε την κλασική είσοδο, που είναι και έξοδος του χωριού, αλλά ανηφορίζουμε απότομα, μέσα από στενό δρομάκι και σπίτια με ιδιόρρυθμη αρχιτεκτονική. Στην κορυφή του χωριού, όπου και η εντυπωσιακή εκκλησιά, στρίβουμε αριστερά και μπαίνουμε σε χωματόδρομο που τον ακολουθούμε για 3,5 χιλιόμετρα. Αυτή η παραπεταμένη διαδρομή θα μου μείνει αξέχαστη. Ο δρόμος κινείται μέσα σε ένα υπέροχο δρυοδάσος που δεν θέλουμε να τελειώσει. Στην άκρη του δρόμου, ύστερα από τρία χιλιόμετρα, βλέπουμε αριστερά μας να ξεφυτρώνει μια πανώρια μικροκκλησιά, πνιγμένη ανάμεσα στα καφεπράσινα κλαριά

των βελανιδιών. Ύστερα από λίγο, μπαίνουμε σε ένα ακόμη πανέμορφο χωριουδάκι, το Τρίκορφο. Κι αυτό με σπουδαίο σχολειό και εκκλησιά, αλλά και πολύ ιδιαίτερα σπίτια. Μέχρις εδώ όμως φτάνει ασφαλτος, την οποία παίρνουμε, για να ανηφορίσουμε ως τη διασταύρωση Καλλονής-Δασυλλίου. Στρίβουμε αριστερά πάλι, για να δούμε το ωραιότερο χωριό της ορεινής Γρεβνοχώρας, την Καλλονή. Όνομα και πράμα κι ετούτο το γρεβνοχώρι της θεαματικής εξωχώρας, που μοιάζει να κατακλύσει σε μια εντυπωσιακή πλαγιά με σπίτια εφ' ενός ζυγού.

Επιστρέφοντας στον κεντρικό άξονα, παίρνουμε τον δρόμο για το Δασύλλιο, κατηφορίζοντας μέχρι να περάσουμε το μαέρικο γεφύρι. Θαύμα ιδέσθαι το συνολικό τοπίο. Επί σκοπόν, πυρ, η κάννη του βλέμματός μας σε τούτη την έξοχη γεφυροποιό πινελιά του μαγεριώτικου ρέματος, που καταβρέχει την όραση με τη θαυμαστική αποτύπωση του γλυκού καταρράκτη καθώς φαίνεται να στεφανώνει την καμάρα του γεφυριού. Το γεφύρι έχει μήκος 23 μέτρα και άνοιγμα τόξου 13, γεφυρώνει δε το μαγεριώτικο ποτάμι, που εκβάλλει στον Πραμόριτσα.

Αρχίζουμε και ανηφορίζουμε προς το χωριό. Ύστερα από αρκετά έντονες ανηφορικές αναδιπλώσεις, περνάμε μέσα από το κουκλίστικο Δασύλλιο, για να προκάνουμε το τελευταίο χωριό της ποθητής και προδιαγεγραμμένης διαδρομής, που δεν είναι άλλο από το Δίλοφο, στο οποίο μπαίνουμε νικητές και τροπαιούχοι. Διασχίζουμε την πάνω στράτα, εισχωρούμε σε μερικά από τα στεναδάκια του χωριού, εισπράτουμε κι αποτυπώνουμε τις εκπληκτικές γωνιές της φωτισμένης ακόμη πλευράς του κι αναχωρούμε προς τον οπισθογεμμό κόσμο των υποχρεώσεών μας. Τον κόσμο της συμβατικής καχεξίας των σύγχρονων αρχιτεκτόνων, που έχασαν το μέτρο και την αυταξία του δομικού εργαλείου της παλιάς ζωής: της πέτρας της πελεκητής, του ξύλου και του νερού, που αποστραγγίζει όλες τις ακαθαρσίες της επίπλαστης ζωής μας.

Το γεφύρι Παλιομάγερου διακρίνεται για τη μοναδική του ομορφιά λόγω της απλότητας και της απόλυτης συμμετρίας που το διακρίνει, καθώς και λόγω του πανέμορφου φυσικού τοπίου που τονίζεται ιδιαίτερα με την παρουσία ενός μικρού καταρράκτη. Κατασκευάστηκε το 1910. Το σχέδιο της πετρογέφυρας εκπόνησε ο εμπειροτέχνης Γεώργιος Τζούφας – Αναγνωστίδης, από το Δίλοφο, και εκτέλεσαν οι Πενταλοφίτες εργολάβοι αδελφοί Ευάγγελος και Νικόλαος Μπαμπλής. Το γεφύρι είναι ένα μικρό θαύμα, “τεντώνει” το λίθινο τόξο του (καμάρα) με εντυπωσιακή ευλυγισία, σαν ένας πολεμιστής, που είναι έτοιμος να ρίξει το βέλος του. Είναι ένα μνημείο τέχνης και τεχνικής, σύλληψη λαϊκής έμπνευσης και θαυμαστής άρτιας εκτέλεσης.

Η μέρα φεύγει τυλιγμένη σε ένα πέπλο από χρυσούς ατμούς ηλιόσκονης και νοσταλγίας. Ο ηλεκτρονικός φωτοσυλλέκτης των εικόνων που εισπράξαμε σε μια μέρα τεράστιας δυναμικής, και ποιοτικής χαράς, απορροθμίζεται και χάνει λάδια καθώς από το «είναι» της Επαγγελίας επανεισδύουμε στον κόσμο του «φαίνεσθαι», που είναι μια κλίμακα παρακάτω από το «γίγνεσθαι» της γρεβενιώτικης βίδοσφαιρας. Η γρεβενιώτικη γη μετατρέπεται από Γη της Μικροψυχίας των άλλων διαμερισμάτων σε Γη της Ευχαριστίας, γιατί έτσι οφείλουμε να την εγγράψουμε στον μικρόκοσμο της γεωγραφικής νομοτέλειας. Η γη της μολάσσης και του οφιόλιθου, η γη της ντριπέλας και του μαντανιού, η γη

του πρεμνόδασου και του κρόκου, η γη των κυρατζήδων και των караβανιών, η γη, τέλος, του νερού που πίνουμε, του αέρα που αναπνέουμε, του χώματος που πατάμε, η οποία συνοψίζει, γονιμοποιεί κι εξαργυρώνει το αισθητικό κριτήριο μιας ανώτερης ζωής στον πλανήτη της υπεραξίας των αγαθών. Αυτή η γη as καταξιοθεθεί στη μνήμη των ανθρώπων ως μέγιστο επίτευγμα του Ωραίου και του Υψηλού στη ζωή που εκποιούμε ιδιωτεύοντας και καλλιερώνοντας τα πάθη του υλικού μας πολιτισμού. Ασφαλώς και «η γη αυτή μέσ’ από το νου μου φαίνεται ωραιότερη, ωραιότερη μες στους χρυσούς ατμούς» της αυθεντικότητας και της νοσταλγίας.

ΒΟΪΟ

Ένας προορισμός που πάντα
θέλεις να επιστρέφεις

Εμπειρία μοναδική η επίσκεψη:

- Στ' αρχοντικά της Σιάτιστας
- Στα γραφικά μαστοροχώρια με τα πέτρινα καλντερίμια και τα τοξωτά γεφύρια.
- Στα κατάγραφα βυζαντινά ξωκκλήσια και μοναστήρια.
- Στις ορειβατικές διασχίσεις του Μπούρινου και του Άσκιου.

